

ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЯ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ

ДАЙДЖЕСТ **№67**

10 — 17 ВЕРЕСНЯ 2025 РОКУ

ДЕРЖАВНА АНТИКОРУПЦІЙНА ПОЛІТИКА

Уряд **схвалив три антикорупційні законопроекти**. Серед них — **№14035** «Про внесення змін до деяких законів України щодо оптимізації порядку проведення спеціальної перевірки під час дії воєнного стану в Україні», що має оптимізувати процедуру спецперевірок службовців Національним агентством з питань запобігання корупції (НАЗК). Так, якщо посадовець переводиться на іншу посаду у межах одного органу й вже проходив спеціальну перевірку, повторна не здійснюватиметься.

Крім того, уряд схвалив законопроект **№14033** «Про внесення змін до Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України щодо вдосконалення порядку розгляду справ Вищим антикорупційним судом». Він, зокрема, передбачає можливість розгляду справ про цивільну конфіскацію суддею ВАКС одноосібно або колегіально у складі трьох суддів цього суду. Це має пришвидшити динаміку розгляду судових справ.

Третій схвалений Урядом законопроект — **№14034** «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального процесуального кодексу України щодо надсилання копій судових рішень у справах про корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення» — має забезпечити невідворотність юридичної відповідальності за вчинення корупційного правопорушення. Він, зокрема, передбачає обов'язок судів надсилати електронні копії рішень у корупційних справах для оперативного реагування керівництва органів державної влади.

Ці ініціативи є частиною виконання **Антикорупційної стратегії** на 2021–2025 роки та **Державної антикорупційної програми** до 2025 року.

Верховна Рада **ухвалила Закон про утворення Спеціалізованого окружного адміністративного суду (СОАС) та Спеціалізованого апеляційного адміністративного суду (СААС)**. Їх завдання — забезпечити незалежний розгляд справ щодо органів державної влади в межах адміністративного судочинства. Новоутворені суди будуть розташовані у Києві, а їхня юрисдикція охоплюватиме усю територію України. Створення СОАС та СААС замість ліквідованого Окружного адміністративного суду міста Києва (ОАСК) є однією з умов Міжнародного валютного фонду (МВФ) для продовження фінансування.

ЦИФРОВІЗАЦІЯ

За серпень портал DOZORRO допоміг державі заощадити майже 45 млн грн завдяки виявленню порушень у закупівлях і подальшим зверненням до замовників і правоохоронців. Команда моніторингового порталу проаналізувала 69 закупівель загальною очікуваною вартістю понад 5 млрд грн і виявила порушення у 56 із них. Серед типових порушень — завищення цін на будматеріали, як-от 5,8 млн переплати на будівництві захисної споруди у Великоолександрійській школі №2 на Херсонщині, завищення на 5,7 млн грн під час будівництва школи у селі Чайки на Київщині, 2,2 млн грн переплати у межах будівництва бомбосховища для Високопільського ліцею на Херсонщині. Команда моніторингового порталу також виявила дискримінаційні вимоги до учасників тендерів, що обмежували конкуренцію, та помилки в тендерній документації. Загалом, з початку року DOZORRO вдалося зекономити державі майже 679 млн грн.

РОБОТА АНТИКОРУПЦІЙНОЇ СИСТЕМИ

За результатами перевірки декларацій НАЗК з посадовців стягнуть понад 18 млн грн у дохід держави у межах цивільної конфіскації. Спеціалізована антикорупційна прокуратура (САП) подала до ВАКС кілька позовів про стягнення активів у дохід держави. Підставою для цього стали матеріали НАЗК, а також власні докази та докази, зібрані спільно з НАБУ. У позовах йдеться про активи високопосадовців, набуті без підтверджених джерел доходу. Зокрема, з Головного санітарного лікаря у дохід держави **стягнуть 3,2 млн грн**; з начальника Державної екологічної інспекції Донеччини — **понад 8 млн грн**, а з ексголови Дарницької райдержадміністрації Києва **можуть стягнути** понад 7 млн грн на користь держави. Суд наклав арешт на ці активи для подальшої цивільної конфіскації.

Продаж за безцінь землі на Закарпатті: обвинувачену у кримінальному провадженні екстрадували з Німеччини. Йдеться про оцінювачку, яка у змові з іншими особами у 2024 році підробила звіт про грошову оцінку земельної ділянки площею понад 3 гектари. Вартість землі була штучно занижена, що спричинило збитки громаді на суму 81,7 млн грн. Обвинувачену затримали взимку 2024 року у Німеччині, а днями передали українським правоохоронцям на пункті пропуску «Краківець – Корчова». Екстрадиція стала можливою завдяки міжнародній співпраці з Німеччиною, Польщею, Інтерполом та Офісом Генпрокурора.

НАБУ закрило справу проти виробника тепловізійних прицілів Archer. За результатами розслідування не зібрано достатньо доказів, які б свідчили про наявність у діях посадових осіб Міноборони та компанії Archer складу кримінального правопорушення. У НАБУ також наголосили, що не всі підозри призводять до обвинувачень, але подібні справи допомагають удосконалювати роботу правоохоронної системи. Нагадаємо, що підставою для початку розслідування у 2023 році стали матеріали фінансового моніторингу однієї з країн Європейського Союзу. Тоді детективи НАБУ **провели обшуки** в офісах і квартирах працівників Archer через

підозру в можливій розтраті майже 200 млн грн при виконанні оборонних контрактів на загальну суму приблизно 1,5 млрд грн і затримку поставок техніки для ЗСУ.

ПУБЛІКАЦІЇ В МЕДІА НА ТЕМУ КОРУПЦІЇ

«Декларація є. А чи буде відповідальність за порушення». Олександр Калітенко, юридичний радник Transparency International Ukraine, у колонці для Liga.net [проаналізував](#) підписаний законопроект №13271-1, який мав посилити відповідальність за корупційні правопорушення. За його словами, він зберігає слабкості антикорупційної системи України — надто високі пороги для кримінальної відповідальності та цивільної конфіскації фактично дозволяють посадовцям уникати покарання за значні статки сумнівного походження. Олександр Калітенко зазначає: якщо не знизити ці пороги та не посилити реальну підзвітність, закон лише імітуватиме боротьбу з корупцією, залишаючи посадовців недоторканими.

«Більшість українців вважають конкуренцію між державними органами негативною для розвитку країни». За [результатами опитування](#) «Active Group», понад 70% українців вважають, що конкуренція чи протистояння між державними органами шкодить розвитку країни. Водночас 30% респондентів переконані, що такої конкуренції або немає, або вона малопомітна. У межах опитування, зокрема, заміряли і рівень довіри до антикорупційних органів. За його результатами, 20,4% респондентів довіряють НАБУ, 13,0% — САП. Дещо нижчі показники у Державного бюро розслідувань (ДБР) — 12,1% та НАЗК — 9,3%, тоді як 24,1% українців не довіряють жодній структурі.

«Угоди ВАКС: ефективний компроміс чи відкуп для корупціонерів?». Євген Крапивін, керівник напрямку «Правопорядок» Лабораторії законодавчих ініціатив, у [колонці](#) для «Дзеркала тижня» зазначає: інститут угод про визнання винуватості у ВАКС пришвидшує судові процеси і підвищує ефективність кримінального переслідування корупціонерів, але водночас викликає суспільне несприйняття як «відкуп». Автор підкреслює, що такі угоди — це не уникнення покарання, а навпаки — механізм забезпечення його невідворотності для ще більшої кількості осіб. Цей інструмент, зокрема, дає змогу детективам і прокурорам зосередитися на інших провадженнях, часто складніших і масштабніших. Він також порівнює український досвід із міжнародним, де угоди є звичайною і ефективною практикою. Так, у США 95–99% кримінальних проваджень завершуються угодами про визнання винуватості, у Великій Британії — близько 70%, а у країнах ЄС — у середньому понад 50%. В Україні половина вироків ВАКС також ухвалюється у такий спосіб, але, за словами Крапивіна, без належного пояснення суспільству цей інструмент і надалі викликатиме недовіру.

«Помста» за Міндіча: хто такий детектив Магомедрасулов і чому Банкова його так боїться?» Журналісти YouTube-проєкту «Є Питання» [зібрали](#) всю хроніку подій у справі детектива НАБУ Руслана Магомедрасулова та його батька, яких СБУ звинуватила у пособництві державі-агресору — нібито через плани продажу технічної коноплі до Дагестану, а також через контакти з нардепом від партії «Опозиційна платформа — За життя» Федором Христенком, якому оголосили про підозру у

державній зраді, а нещодавно за політичною домовленістю повернули в Україну з ОАЕ, де він перебував. Захист наполягає, що докази СБУ сфальсифіковані, і вбачає у справі політичний тиск та помсту за розслідування, які стосувалися оточення президента Зеленського, зокрема бізнесмена Тімура Міндіча. Родина і колеги вважають справу інструментом залякування антикорупційних органів, тоді як суд і прокуратура продовжують тримати обох під вартою без права застави.

16 вересня також [стало відомо](#), що СБУ, Офіс генпрокурора і ДБР оголосили Магомедрасулову ще одну підозру — у вчиненні корупційного кримінального правопорушення. За версією слідства, він нібито використовував свої зв'язки для впливу на податкову, аби та ухвалила протиправні рішення щодо виключення близько десяти компаній з переліку ризикових. Це мало дозволити зацікавленим особам здійснити фінансові операції на майже 30 млн грн. Досудове розслідування триває.

За справою Магомедрасулова ретельно стежать не тільки українські, але й іноземні медіа. Зокрема, The New York Times нещодавно [процитували](#) заарештованого детектива НАБУ, котрий назвав своє затримання «погрозою для всіх, хто має сміливість розслідувати топкорупцію в Україні».

Дізнавайтеся більше про цю та інші теми щодо корупції та протидії їй в Україні очима іноземних ЗМІ за [лінком](#).